

Rautalammin kunnanhallitus 20.8.2018

Rautalammin kunnanvaltuusto

Rautalammin kunnan KONSERNIOHJE

RAUTALAMPI

Voimaantulo 1.10.2018

Sisällysluettelo

1. Konserniohjeen tarkoitus	2
2. Konserniohjeen soveltamisala	3
3. Konserniohjeen hyväksyminen ja sitovuus	4
4. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako	4
5. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus	4
6. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen	4
7. Kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen	5
8. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa	5
9. Konsernin sisäiset palvelut	6
10. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen	6
11. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa	6
12. Tiedottaminen	7
13. Tilintarkastus	7
14. Tarkastuslautakunta	7
15. Konserniohjeen voimaantulo	7

1. Konserniohjeen tarkoitus

Kunnan konserniohjeella luodaan puitteet omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti. Konserniohjeen tavoitteena on yhdenmukaistaa ohjauksen menettelytapoja ja tehostaa kuntakonsernin johtamisen edellytyksiä siten, että kuntakonsernia ja kunnan muuta toimintaa voidaan johtaa kokonaisuutena yhtenäisin periaattein ja kuntakonsernin kokonaisuus huomioon ottaen.

Tavoitteena on myös yhtenäistää konsernin yhteisöjen johtamis- ja hallintokäytäntöjä ja siten varmistaa riittävää avoimuutta ja tiedonkulkua, tulostietojen oikeellisuutta, sisäisen ja ulkoisen valvonnan riittävyttä ja toimivuutta, riskienhallintaa ja hyvää kirjanpitokäytäntöä ja tilintarkastustapaa.

2. Konserniohjeen soveltamisala

Konserniohje koskee kuntaa ja sen tytäryhteisöjä sekä näiden tytäryhteisöjä. Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta. Kuntayhtymissä ja kunnan osakkuusyhteisöissä kunnan edustajien tulee pyrkiä siihen, että kunnan konserniohjeen periaatteita noudatetaan myös näissä yhteisöissä.

Kuntakonserniin kuuluvat tytäryhteisöt ja säätiöt, joihin kunnalla on kirjanpitolain 1 luvun 5 §:n tarkoittama määräysvalta:

- Kiinteistö Oy Rautalammin Haka (fuusioituu Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy:n kanssa 31.8.2018)
- Rautalammin kunnan Asunnonhankinta Oy
- Kiinteistö OY Oikarilan Teollisuushallit
- Asunto Oy Tiinari
- Rautalammin kehitys Oy
- Pappilanpellon Lämpö Oy

Kunnan osakkuusyhteisöllä tarkoitetaan kirjanpitolain 1 luvun 7 ja 8 §:ien tarkoittamaan omistusyrittystä ja osakkuusyrittystä:

- Kiinteistö Oy Rautalammin virastotalo
- Asunto Oy Lupsakas
- Rautalammin Rakennus Oy
- Asunto Oy Rautalammin Lassilanpolku
- Kehitysyhtiö Savogrow Oy

Kunta on jäsenenä seuraavissa kuntayhtymissä:

- Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri
- Vaalijalan kuntayhtymä
- Savon koulutuskuntayhtymä
- Itä-Suomen päihdehuolto
- Pohjois-Savon liitto
- Sisä-Savon terveydenhuollon kuntayhtymä

3. Konserniohjeen hyväksyminen ja sitovuus

Konserniohjeen hyväksyy valtuusto.

Konserniohje käsitellään ja hyväksytään kunnan tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa sekä muiden kunnan määräysvallassa olevien yhteisöjen vastaavissa toimitelmissä. Samalla tytäryhteisö sitoutuu konserniohjeen noudattamiseen kokonaisuudessa, jollei niitä koskevasta pakottavasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai säännöistä /sopimuksista muuta johdu. Mahdollisesta ristiriidasta konserniohjeen ja em. seikkojen osalta tulee ilmoittaa viipymättä, kirjallisesti kunnanjohtajalle.

Konserniohje ei muuta tytäryhteisöjen, osakkuusyhteisöjen tai kuntayhtymän johdon oikeudellista asemaa tai vastuuta.

Käyttäessään omistajanohjausta kunta ottaa huomioon kutakin yhteisöä koskevaan lainsäädäntöön sisältyvän yhteisön omistajien yhdenvertaisen kohtelun periaatteet.

4. Kunnan toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallanjako

Konsernijohto, konsernijohdon tehtävät sekä toimivalta on määritelty kunnan hallintosäännössä.

5. Kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelu ja ohjaus

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Konsernijohto neuvottelee tytäryhteisöjen kanssa asetettavista tavoitteista ennen niiden lopullista hyväksymistä. Yhteistyön tuloksena asetetuilla tavoitteilla pyritään varmistamaan, että tytäryhteisöjen toiminta on kuntakonsernin kokonaisedun mukaista. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Kunnan talousarviossa ja -suunnitelmassa tulee ottaa huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Tätä varten tytäryhteisöjen hallitusten tulee toimittaa kuntaan sen edellyttämät tiedot tytäryhteisöjen tulos-, rahoitus -ja investointisuunnitelmista sekä yhteisöjen toimintaan liittyvistä olennaisista riskeistä ja epävarmuustekijöistä. Tämän lisäksi tulee toimittaa tietoja mm. tulevista konserni- ja yhtiöjärjestelyistä, merkittävistä muutoksista mainittujen yhteisöjen liiketoiminnassa ja toimialassa sekä merkittävistä sitoumuksista konsernijohdon tarkemmin määrittelemällä tavalla.

6. Konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan tytäryhteisöjen ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot.

Konsernijohto seuraa säännöllisesti tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuutta. Tytäryhteisön tulee antaa seurantaa varten kunnalle puolivuositain ja aina, mikäli tarvetta ilmenee, raportti sille asetettujen tavoitteiden toteutumisesta, toiminnan ja talouden kehitymisestä sekä arvio niihin

liittyvistä riskeistä. Tytäryhteisöllä tulee olla tätä varten riittävät talouden ja toiminnan seuranta- ja mittausrjestelmät sekä yhteisön hallituksen hyväksymät sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimintaohjeet. Todennäköisesti realisoituvasta riskistä on raportoitava viipymättä konsernijohtolle. Kuntakonserniin kuuluvien tytäryhteisöjen tilikauden tulee olla kalenterivuosi, ellei tästä poikkeamiseen ole erityistä syytä. Kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kirjanpidossa ja tilinpäätöksessä tulee noudattaa soveltuvaan yhteisöoikeudellista lainsäädäntöä, kirjanpitolain mukaisia kirjanpito- ja tilinpäätössäännöksiä, kuntalian mukaisia konsernisäännöksiä ja hyvää kirjanpitolitotapaa.

Tytäryhteisöjen tulee toimittaa kunnalle tiedot konsernitilinpäätöksen laatimista vasten. Konsernijohto tai muu konsernijohtoon määrittelemä taho antaa tarkemmat ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimiseksi tarvittavista tiedoista, aikataulusta yms.

7. Kunnan luottamushenkilöiden tiedonsaantioikeuden turvaaminen

Kunnan luottamushenkilöillä on oikeus saada kunnan viranomaisilta sen hallussa olevia tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, joita luottamushenkilö pitää toimessaan tarpeellisina ja jotka viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain mukaan eivät vielä ole julkisia ja jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu. Tietopyyntö esitetään kirjallisesti kunnanjohtajalle/hallintojohtajalle.

Luottamushenkilö ei saa luovuttaa tietojensaantioikeuden nojalla saamia tietoja eteenpäin, koska tiedot on tarkoitettu vain hänelle henkilökohtaisesti luottamustehtävänä hoitamista varten, Asiakirjoihin tulee merkitä, mikäli ne ovat salassa pidettäviä.

8. Velvollisuus hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa

Yhteisön hallituksen, tytäryhteisöt ja osakkuusyhteisöt, on hankittava jo asian valmisteluvaiheessa kirjallinen kunnan konsernijohtoon kanta mm. seuraaviin toimenpiteisiin:

- tytäryhteisön perustaminen
- yhteisön toiminta-ajatuksen, toiminnan tai juridisen rakenteen muuttaminen asioihin, jotka olennaisilta osin poikkeavat kuntastrategiasta ja talousarviossa tytäryhteisölle asetetuista tavoitteista
- yhteisön toiminnan muuttaminen siten, että yhteisö voi menettää hankintalainsäädäntöön tai oikeuskäytäntöön perustuvan sidosyksikköasemansa suhteessa kuntaan
- hallituksen yhtiökokoukselle tekemästä voitonjakoehdotuksesta?
- yhtiöjärjestyksen ja sääntöjen muuttaminen
- toimitusjohtajan valinta ja palkkausjärjestelmän ja sen muutokset?
- yhtiön henkilöstön kannustinjärjestelmä ja sen muutokset?
- pääomarakenteen muuttaminen
- toimintaan nähden merkittävät investoinnit
- varsinaiseen toimintaan kuulumattomat tai siihen vain epäsuorasti liittyvät investoinnit ja niiden rahoitus
- kiinteistö- ja yrityskaupat
- osakkeiden merkintä, mikäli osakkeiden ostamista ja omistamista ei erityisesti ole annettu yhtiön tehtäväksi?
- toimintaan nähden tärkeän omaisuuden tai oikeuksien (ml. immateriaalioikeudet) hankkiminen, myyminen, vuokraaminen, luovuttaminen tai panttaaminen

- merkittävä lainanotto ja -anto sekä vakuuksien, takausten taikka muiden yhtiöitä sitovien merkittävien rahavelvoitteiden antaminen tai niiden ehtojen muuttaminen
- johdannaisinstrumenttien käyttö
- muuhun kuin yhteisön tavanomaiseen toimintaan kuuluvat tai epätavallisin ehdoin tehtävät sopimukset yhtiön ja sen osakkeenomistajan taikka hallituksen jäsenen välillä, kyseisten sopimusten muuttaminen sekä sopimukseen perustuvista oikeuksista luopuminen
- periaatteelliset tai taloudellisesti merkittävät sopimukset ja toiminnan laajakantoiset muutokset, merkittävät henkilöstöpoliittiset ratkaisut
- yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinta tai vaihtaminen
- eläkeyhtiön valinta tai vaihtaminen
- yhteisön omaisuuden luovuttaminen konkurssiin tai selvitystilaan taikka saneerausmenettelyyn hakeutuminen

Ennakkokäsityksen hakeminen ei muuta yhteisön päätöksentekovelimen päätösvaltaa tai vastuuta päätöksestä.

9. Konsernin sisäiset palvelut

Hankinnat

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa julkisista hankinnoista annettua lakia. Tytäryhteisön hankinnoissa tulee ottaa huomioon koko konsernin etu. Hankinnat toteutetaan yhteishankintana mahdollisuuksien mukaan. Konsernijohto voi antaa tarvittaessa ohjeita hankintamenettelystä.

Tukipalveluiden hankinta

Tukipalveluita hankittaessa (esim. hallinto-, tieto-, talous- ja henkilöstöhallinto-, materiaali-, tila- ja kunnossapitopalveluita) on selvitettävä konsernin tarjoamat palvelut ja niiden kilpailukykyisyys muihin käytettävissä oleviin vaihtoehtoihin nähden.

Henkilöstö

Kukin yhteisö hoitaa henkilöstöpoliittikkansa itse. Konsernissa otetaan huomioon sisäiset henkilöstön siirtotarpeet.

10. Kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpano ja nimittäminen

Hallintosäännössä määritelty toimielin päättää hallitusehdokkaiden nimeämisestä tytäryhteisöjen hallitukseen. Hallitusjäsenehdokkaiksi tulee nimetä ja valita tasa-arvolainmukaisesti tasapuolisesti naisia ja miehiä. Tytäryhteisöjen hallitukseen nimetään kuntakonsernin ulkopuolisia henkilöitä, mikäli se on kuntakonsernin kokonaisedun näkökulmasta perusteltua.

Tytäryhteisöjen hallituksella tulee kollektiivina olla toimialan tuntemuksen lisäksi riittävä liiketoiminnan ja talouden osaaminen sekä kyky ohjata toimitusjohtajaa yhteisölle asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi.

11. Kunnan tytäryhteisöjen hyvä hallinto- ja johtamistapa

Tytäryhteisöjen tulee noudattaa toiminnassaan hyvän hallinnon ja johtamistavan periaatteita. Hyvän hallinto- ja johtamistavan tavoitteena on edistää toiminnan tuloksellisuutta, omistaja-arvon kehittymistä ja suojaamista sekä luottamusta yrityksen, sen omistajien ja eri sidosryhmien välillä.

Kunnan tytäryhtiöiden hallituksilla tulee olla hallitustyöskentelyä ohjaava työjärjestys ja taloussääntö. Lisäksi tytäryhtiöiden toimitusjohtajien kanssa tulee solmia toimitusjohtajasopimus.

Hallituksen ja toimitusjohtajan oikeudet ja velvollisuudet määräytyvät lähtökohtaisesti osakeyhtiölain ja yhtiöjärjestyksen mukaan. Kunnanjohtajalla on oikeus osallistua tytäryhteisön hallituksen kokouksiin ja käyttää niissä puheoikeutta, tytäryhtiöiden yhtiöjärjestyksiin tulee sisällyttää tämän mahdollistava määräys.

12. Tiedottaminen

Kuntalain 29§:n mukaan kunnan on tiedotettava kunnan toiminnasta asukkaille, palvelun käyttäjille, järjestöille ja muille yhteisöille. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin osallistumisen yhteistoimintaan tai muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Yhteisö tai säätiön on annettava tiedotusta varten kunnan keskushallintoon tiedotuksesta vastaavan viranhaltijan ohjeiden mukaiset tiedot. Ennen tietojen antamista yhteisön tai säätiön on arvioitava, voidaanko tiedot antaa aiheuttamatta yhteisölle haittaa.

Yhteisön tai säätiön on myös omaehtoisesti tiedotettava toiminnastaan ja taloudestaan. Yhteisön tai säätiön on informoitava kuntaa ennen merkittävän asian julkiseksituloa. Yhteisön tiedottamisen on tuettava konserni asettamia tavoitteita.

Yhteisöjä koskevasta tiedotuksen tarkoituksenmukaisesta järjestämisestä vastaa yhteisön puolesta hallitus ja toimitusjohtaja sekä kunnan puolelta kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tiedottamisessa ja tietojen antamisessa yhteisöjä koskevissa asioissa tulee huomioida kunnan yleiset tiedotusperiaatteet sekä julkisuus- ja salassapitosäännökset.

13. Tilintarkastus

Kunnan tytäryhteisöjen tilintarkastajiksi valitaan kunnan tilintarkastusyhteisö, ellei tästä poikkeamiseen ole tytäryhteisöjen suuren lukumäärän tai muuhun tarkastuksen järjestämiseen perustuvaa syytä. Kaikkiin kunnan tytäryhteisöihin tulee valita tilintarkastaja, vaikka yhteisöä koskevat säännökset sallisivat myös toiminnantarkastajan valitsemisen. Asia tulee huomioida yhtiöjärjestyksessä.

14. Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnalla on oikeus pyytää ja saada tytäryhteisöiltä tietoja valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen ja kuntakonsernin tuloksellisuuden arviointia varten. Tarkastuslautakunta voi kutsua tytäryhteisön toimielimen jäsenen tai palveluksessa olevan henkilön kuultavaksi lautakunnan kokoukseen. Tarkastuslautakunnan jäsen ei paljastaa haltuunsa saamaa salassa pidettävää tietoa sivulliselle.

15. Konserniohjeen voimaantulo

Konserniohjeen hyväksyy Rautalammin kunnanvaltuusto. Konserniohje tulee voimaan 1.10.201

